

Daf Hayomai Michnayot

Dans un an, vous aurez terminé l'ensemble des traités de la Mishna

כ' אדר

מסכת בבא בתרא פרק ט

הלאחר מיתת תולש פרות ומאכיל לכל מי שירצה. ומה שהניח פרות תולש, הרי הוא של יורשיו שלו. ומה שהניח מבכר אף על פי שזומד לתולש, הרי הוא של בן מקבל המתנה. מכאן מרירי בלא כתב נקסיו לאחר. מי שמת הניח בנים גדולים וקטנים, אין הגדולים מתפרנסים מכלבו של הקטנים, והקטנים מעבדין על הגדולים להתפרנס מתמסות הבית, דלכבש של הגדולים הוצאתם מרצה על לבוש הקטנים, ולא הקטנים נוטין על הגדולים, דמזון הקטנים וטפולן הוצאתם מרצה על הגדולים, שאוכלים פעמים רבות ביום ומפזרים. אלא חולקין בשוה, והתפרנס כל אחד משלו. נשאו הגדולים ועשו צרכי חפה מתמסות הבית דקם חלוקה, ואם גם הקטנים מתמסות הבית, ואם אגרו הקטנים הרי אנו נושאים כדרך שנשאתם אתם כתיי אבינו, אין שומעין להם, אלא מה שנתנו להם אביהם בחייו. וכן (ח) הניח בנות גדולות וקטנות, ולא הניח בנים, אין הגדולות מתפרנסות על הקטנות, דקטנות יכולות לכבש. ולא הקטנות מונות על הגדולות גדולות ויכולות לכבש. אלא חולקות בשוה דלעיל כלשהו בה, ונשאו גדולות ועשו צרכי חפה מתמסות הבית קודם חלוקה, ישאו קטנות. גם כן מתמסות הבית ואם אגרו קטנות הרי אנו נושאים כדרך ששאתם אתו, כתיי אבינו, אין שומעין להן. זה חמר בנות, היכא דבנות יורשות, ומכבינים, הינו קשיש בנות עמהם. שהבנות מונות על הגדולים, כשלוש נקבים מרבים. מפני שהוא תנאי כתבה, שאין חובה לן בן נטקין דיהיב לן מיניא אינו מתנין מנכסין. ואין הבנות הקטנות מונות על הבנות הגדולות, בדקוקים שאין בנים אין הבנות אוכלות ומאכזי כתבה, אלא חולקות בשוה, וכל אחת מונות משתה.

פרק ט א מי שמת והניח בנים ובנות, בזמן שהקנים מרבים, הבנים יירשו והבנות יזונו. נקסים מעטים, הבנות יזונו והבנים ישאלו על הפתחים. אדמון אומר, בשביל שאני זכר הפסדתי. אמר רבן גמליאל, רואה אני את דברי אדמון: **ב** הניח בנים ובנות וטמטום, בזמן שהקנים מרבים, הדוקרים דוחין אותו וצאל נקבות. נקסים מעטין, הנקבות דוחות אותו וצאל זכרים. האומר אם תלך אשתי זכר יטול מנה, וילדה זכר, נוטל מנה. נקבה מתמים, וילדה נקבה, נוטלת מאתים. אם זכר מנה לא נקבה מאתים.

בזמן שהקנים מרבים, שיש בן כדי שיזונו הבנים והבנות עד שיבכרו הבנות, הבנים יירשו, והבנות יזונו מנכסי אחיהן, ואם הניח בנים מעטים, הבנות יזונו, והבנים ישאלו על הפתחים, אדמון אומר, וכי בשביל שאני זכר יירשו ראי לרש בנקסים מרבים הפסדתי נקסים מעטין. אומר רבן גמליאל, וראה אני את דברי אדמון, אלא אפילו בנקסים מעטים יזנו כלן יחד. (ב) הניח בנים ובנות וטמטום, שהוא ספק רבי ספק נקבה, בזמן שהקנים מרבים, הזכרים דוחין אותו וצאל נקבות. שיוזן ולא יירש בנקסים, שאומרים לו תביא ראייה שזכר אתה יזנו כלן זכר, וכל זמן שאין לך ראייה הפגל בנקבה. הניח נקסים מעטין, שאז הבנים אינן נוטין, הנקבות דוחות אותו וצאל זכרים, ואמרי ליה תביא ראייה שנקבה אתה, ותיוזן עמנו. שכיב מרע האומר אם תלך אשתי זכר יטול הזכר מנה, וילדה זכר נוטל מנה. למה זכר נוטל מנה. על שדעתו של אדם קרובה וצאל בנו לכן יכול להקנות אפילו לעקר. ויש אומרים דגם בנתיבא דהיון פו. אומר אם ילדה אשתי זכר תחך מאתים (שדרך לפסקא דברי לנקהא מפני שאינה יכולה לזכר אחר פרוקסו זכר) וילדה נקבה נוטלת מאתים. אומר אם ילדה אשתי זכר תחך מאתים, ונקבה נוטלת מאתים.

משניות מבווארות

למחרת הפדושים תכשיטים ומיני מנדבות. (ח) השולח סבלנות לבית חמיו, שלח שם מאה מנה ואכל שם סעודת חתן אפילו בדיניו אינו נבזין אם מת הוא, או שמתה היא קודם שישאנה, או אם בא לגרשה. דכיון שאכל מחמת חבת שמחת אכילה מחל הכל. אבל אם לא אכל שם סעודת חתן, הרי אלו נבזין.

עמו נבזין שלח סבלנות מרבין כדי שיהיונה לבית בעלה, הרי אלו נבזים. אפילו אכל בבית חמיו, אבל אם שלח סבלנות מעטין שתשתמש בןו בבית אביה, אינו נבזי. ואפילו מעטין אם התנה נבזין. וכן הדרך במעטין ששלח אותן שתתקשט בןו בבית אביה. סתם מתנת סבלנות מרע הוא, שחל על נקסיו מחמת מיתה. ואינם קונים שאלה לאחר מיתה. אבל אם עמד מחילו ויכול לתתנו, וזו אין צריך קנין. וגם יכול ליתן כפתנת בריא וכוונתו. וזו אפילו אם עמד מחילו אינו יכול לתתנו. סתם שטר מתנת שכיב פורע (כד פבד' זולתה) ורמי בנרשיה. ונוסח שטר בריא (כד פבד' בריא) עולה על רגלויהו. **א** שכיב מרע חולה שצריך לשכב מחמת חלתו (ס'אס'א) שכתב על נקסיו לאחרים, וכן הדין אם אפר שישנו נקסיו לאחרים, ודברי שכיב מרע ככתוביו ובמסורין דמי, ולא פרש אם מחמת מיתה הוא או לא ושיר פרקע כל שהוא, ונתן אותו הדין מטלטלין כל שהוא לעצמו מתנתו עומת ואם עמד מחילו אינו חור, ושייר פרקע לעצמו אינו מתנת בריא. ויש שיש עמד מידו, לא אותה מתנה, ואם לא קני מידו, לא קנה מקבל המתנה. ודמנת שכיב מרע במקצת צריך קנין. אפילו מת השכיב מרע, ודוקא כשאכל להקנות מאתים, אבל אם אפר שישנו לפלגי חמיו, אלא אם אפר שישנו לפלגי חמיו, אין צריך קנין. אפילו שיר לעצמו, לא שיר פרקע כל שהוא. הנה מתנת שכיב מרע, ולכן אין מתנתו עומת, ואם עמד בקלה מתנתו, ודדאי ומוסב מיתה הוא מנזל לימו, דאם לא כן היה משיר קצת לעצמו לא כתב בה שהיה שכיב מתן וכן לא כתב בה לישון מתנת בריא. ומייר שכתב על נקסיו ולא שיר לעצמו כלום (רש"י). זהו אומר שכיב מרע היה, ויכול לחזר. והו אומרים בריא היה, ואינו יכול לחזר. צריך הנותן מתנה להביא ראיה שהיה שכיב מרע. ואן כיון שהוציא ידו יכול לחזר דברי רבי מאיר. דרבי מאיר סבירא ליה דאולין בטר השתא, והשתא הוא בריא. וחקמים אומרים, המוציא מחבו עולו הוראה, דחקמים סבירא לן דלאו רבא השתא אולין, וכוון שזה ברשות בעלים, עליו על המקבל מתנה להביא ראיה שבריא היה באותה שעה. (ז) המחלק נקסיו על פיו רבי אליעזר אומר, אחר בריא ואחר משיר סבירא ליה דגם דברי שכיב מרע צריך קנין. ולא סבר כתובין וכמסורין דמי, ולכן נקסים שיש להן תארייתו קרועות נקבין בכסף ובשטר ובחוקה, ושאינו להן תארייתו הנינו מטלטלין אין נקסין אלא במשיכה, אמרו לו חכמים מעשה באן שני בני רוחל שהיה נתן חולה ואמרה הנה כבינתי אחר והיא בשנים עשר מנה, וזמתי, וקנינו את דבריה. אמר להו, בני רוחל תקברם אפן. וחקמים אומרים, בשבת, דברי קמיו, מפני שאינו יכול לכתוב. אבל לא בחול. רבי יהושע אומר, בשבת אמרו, קל וחמר בחל. **פי'א** בו, ויכין לשקו, ואין זכין לגדול, (דברי רבי אליעזר). רבי יוחנן אומר, לרקטן אמרו, קל וחמר לגדול:

האומר זה בני נאמן שירשנו. דהלא יכול לתן לו במתנה לירשו. ולפטר את אשתו מן היבום. דהלא יכול לגרש את אשתו, וממילא לא תצטרך לחליצה ולכן נאמן אפילו באינו מחוק שיש לו בנים. מי שמת והניח פהה בנים אמר אחד מן האחים (על אדם שאינו מחוק באח) זה אחי, אינו נאמן נגד האחים. אבל לפני חלקו נאמן, ונוטל עמו בחלקו. למשל אם היה קל אחד חמש מאות זהו ויש קאן ארבעה ארסין חוץ מן הספק יוצא שקל אחד צריך לקבל מאה ועשרים וחמש שקל = 125 x 4 = 500 ועוד ארץ חרין על 25 מחלקו, שאם היו חמש מאה ועשרים וחמש שקל נטל רק מאה, מת האח הספק, יחזרו נכסים למקומו. דהני העשרים וחמש זה שקבל מאחיו יחזרו אלו, דממה נפשך הם שלו, אם הוא אה שלתן הלא כל אחד מה צריך לתן לו עשרים וחמש ועקשו שמת כאלו חזר לכל אחד מה שנתן לו, ואם אינו אה גם כן צריך להחזיר לו מה שנתן. אבל אם נפלו לו נקסים לספק בחייו ממוקדם אחר, יירשו שאר אחיו עמו, או שקהה נכסים ומת, יירשו אחיו עמו, עם כל שאמר אחיו הוא. שהרי עמדו והיה שואה גם כן שקלם, ודוקא בשאמרו אין אנו יודעים אם אתה אחיני, אבל אם אמרו בודאי אין זהו אה שלי, לא יטלו כלום. דברי הורו שאין להם חלק בנקסיו, אם שמת ושקה לפלגי נקסיו (שכיב מרע הינו אדם שהוא קרוב למיתה) קשויה על ירכו דבראי שהוא תרבו ונתנו שם, אפילו הכי הרי זו אינה כלום, אף על פי ששבל מקום צואת שכיב מרע קונה לאחר מיתה, הני מלי כגון שפטר השטר אבל אם קשויה על ירכו עדין לא נמר להקנות אלא בקבלת השטר ואין שטר לאחר מיתה, ואם זכה בה השכיב מרע לאחר דהני שקלח שטר שקטבו בו שם אדם וזכה בה לאדם אחר, ואמר

לו נכסים כתבתיים בשטר זה אני נמנה לך בקבלת השטר שתקבל ממני, הרי זה קנה. בין שהוא מן הירושין, בין שאינו מן הירושין, דברי קמיו. דברי שכיב מרע ככתובין וחתומין דמי. (י) הנוטב נקסיו לנביו, בריא שנשא אשה שניה ואינו צריך לעשבר נקסיו לקבלת אשתו, ורוצה שבניו מאשתו האשונה לא יפסידו ושיכתוב מניהם ולאחר מיתה. דפרושו גוף הפרקע תקנה מניהם, וגמר תקנון יתנה לאחר מיתה, והני שחאל הפרות לאחר מיתה. דברי רבי יודנה, שסובר אם לא כתב לו מניהם לא קנה כלום דאין מתנה לאחר מיתה. רבי יוסי אומר, אינו צריך דומנו של שטר שקטבו בחתלתו כקר וקר בשבת אמר לו, מתיכין עליו דמאנוטו וכו' מתחיל הפתנה דאם לא יוכל למכור לגמרי דהני הגוף עם נקבת זמן בשטר, המתב נקסיו לבנו לאחר מותו מניהם ולאחר מיתה (אלבא דרבי יהודה, ולרבי יוסי אפילו אינו כתוב מניהם (רש"י) הני הגוף לבן והפרות אכל, ואם כתב נקסיו לאחר, האב אינו יכול למכור לגמרי דהני הגוף עם הפרות, מפני שהן כתובין לבן. והבן אינו יכול למכור לגמרי הגוף עם הפרות, מפני שברשות האב. אלא בין שניהן יוכלו לכתוב לגמרי מעשיו שהאב אמר פרות הנהן וימכר הנהן. מכר האב מוכרו לפדותיו על שומת האב. מכר הנו אן ללוקח בןו כלום עד שימות האב. האב שקתב נקסיו לבנו מניהם

כ' אדר

ולדה זכר ונקבה זכר נוטל מנה. והנקבה נוטלת מאתים. אם על פי שלא התנה על תאומים, כיון דאמר את שני פעמים, לא נתפסלה אמירתו. ולדה סטוטס אינו נוטל כלל דבריה כפי עצמו, ואינו נקרא לא זכר ולא נקבה. ויש בנגרין א נקבה אחת שקטום לוקח פחות בשבנים, דספק אם הוא זכר או נקבה. אם אמר כל מה שתלך אשתי יטול, הרי זה הסטוטס יטול, ואין אש שיר אלא הוא הסטוטס, וירש את הול אלא הוא הסטוטס, וירש את הול דגם הוא נחשב ירע, דכתיב (מפדרי' י"ג ח') הנין אינו "ל" עני ג' מי' ע"ב. והנין בנים גדולים וקטנים, השבויים גדולים את הנכסים בעדין בתפיסת הבית, דהני שאלא התחבש בנקסים, השבויים לאטמיע, התחבש מתחלק וקטנים וטמטום מגדולים. ומייר הוציאו הוצאת מנכסי אביהן, אבל אם הגדולים הוציאו משל עצמם הרי הוא תחבש לעצמו. אמו האחין הגדולים לבית דין לפני שהתחילו להשביח, ואם מה שהניח לטו אבא, הרי אין עושין ואוכלין לעצמנו. ובית דין לא מחו בידן הרי שבית דין קיימין לדבריהם, ולכן השבויים לעצמן. דמן התם היה בית דין שיש נוסקה בהן שישבוהו על הנכסים, וכן האשה היורשת, און שנקאש בת אחיו ומת בלא בנים, ואחיו אינו בעולם שאז אשתו יורשת אותו, ויש לה עוד אחיות, שהשביחה את הנכסים לפני שנתחלקו האחיות השביחה אצמנו. אם אמרה לאחיותיה ורא מה שהניח לי בעלי הרי אני עושה ואוכלת דהני השבויים יאה שלי, השביחה לעצמה, וקא משמע לן דלא אמרין דבהתיא האבא שישא עליה קל ששולטת ומשכחה הנכסים שמתחולל ומייר כשאינה נוטלת ממונת מנכסי בעלה דאם טולת ממונת מעשה ידיה שלהן. (ז) האחין השמפין שנפלא אחד מוון לאמונת המלך, שהיה דרך להקדימי מכל בית אחד שיהא מוכס חדש או שני תדשים, כיון שהיה שלף בתפיסת הבית, נפל על הרוח

שהרויח מחמת אמונת המלך לאמצע, ומייר כשלקחו אותו מחמת אביהם, אבל אם לקחו אותו מחמת שהוא חרף ביתר, מה שהרויח הרויח לעצמו. חלה אחד מן האחין מוחו או מרר שלא קונו בעצמו ובתרפא, נתרפא משל עצמו, והוצאות של הרפוי הוא על חשבון עצמו, אבל אם חלה באנס נתרפא מן האמצע, הדרד בשביבית היה כזומם שקל אחד היה מביא את חלק ממסביה ורויחו ליהוה, וכשואה היה מתחנה התמו הקדם מביא לו בסודרה ואלו ששולחין הפעות ואוכלין ושותין נקראין שושביניו (דעה דר"ד (שפאל ב' טו. ה) מררם שושביניו דר"ד. האחין שעשו מקצתו שושביניתו בניה האב ששלח להו שושביניו על ידי אחד מבניו, חזרה שושביניתו לאחר מיתת האב חזרה לאמצע, שמתחילת כלום. מפני שהשושבינית נגבית בבית דין. דהני המולך השושבינית ויכולו לקבטו בבית דין אם לא חזרו לו. וכיון שהאב שלח השושבינית ליה מקלחו שהלך באיניהם, אבל השולח לחברו מתנה כדי שיהו שמונ לא חפה ואו אפילו בחפה ראינה, אלא אם לא אילא מתנה. ואין זכין נבזין בבית דין, מפני שהן גמילות חסדים. דרד החתן לשלח סבלנות לבית חמיו

אבל אם לקחו אותו מחמת שהוא חרף ביתר, מה שהרויח הרויח לעצמו. חלה אחד מן האחין מוחו או מרר שלא קונו בעצמו ובתרפא, נתרפא משל עצמו, והוצאות של הרפוי הוא על חשבון עצמו, אבל אם חלה באנס נתרפא מן האמצע, הדרד בשביבית היה כזומם שקל אחד היה מביא את חלק ממסביה ורויחו ליהוה, וכשואה היה מתחנה התמו הקדם מביא לו בסודרה ואלו ששולחין הפעות ואוכלין ושותין נקראין שושביניו (דעה דר"ד (שפאל ב' טו. ה) מררם שושביניו דר"ד. האחין שעשו מקצתו שושביניתו בניה האב ששלח להו שושביניו על ידי אחד מבניו, חזרה שושביניתו לאחר מיתת האב חזרה לאמצע, שמתחילת כלום. מפני שהשושבינית נגבית בבית דין. דהני המולך השושבינית ויכולו לקבטו בבית דין אם לא חזרו לו. וכיון שהאב שלח השושבינית ליה מקלחו שהלך באיניהם, אבל השולח לחברו מתנה כדי שיהו שמונ לא חפה ואו אפילו בחפה ראינה, אלא אם לא אילא מתנה. ואין זכין נבזין בבית דין, מפני שהן גמילות חסדים. דרד החתן לשלח סבלנות לבית חמיו